

Til Folketingets Uddannelses- og Forskningsudvalg
Forskningsordførerne

Underskriverne på denne henvendelse vil i forbindelse med den kommende beslutning om ny lov om Danmarks Innovationsfond gøre opmærksom på et element af innovationsfondens praksis, som ikke rammegives i fondens lovgrundlag, men som betyder meget for Danmarks evne til at skabe virkningsfulde løsninger på de store samfundsudfordringer gennem innovationsfondens projekter.

Håbet er, at der kan sendes politiske signaler til Innovationsfonden, som kan få fonden til at overveje hensigtsmæssigheden af dens uddelingspraksis, især dens tilskudsmodel.

Alle underskrivere på denne henvendelse repræsenterer en type af danske organisationer, der har oplevet at måtte trække sig fra konsortier under dannelse, eller ganske enkelt har besluttet ikke at deltage i ansøgninger til Innovationsfonden. Årsagen er, at Innovationsfonden ikke anser civilsamfundsorganisationer som vidensinstitutioner, men som en slags private virksomheder, der netto skal bidrage til projekternes budget. Det betyder kontant, at det bedst opnåelige for organisationer som vores er at modtage et tilskud på 90% af vores omkostninger uden at kunne regne overhead som en omkostning. I værste fald – og dette vurderes ensidigt af Innovationsfonden – kan vores bidrag til projektet blive betragtet som en "økonomisk aktivitet", hvilket betyder et betydeligt mindre tilskud til omkostningerne – stadig uden overhead indregnet.

Det siger sig selv, at "not-for-profit" civilsamfundsorganisationer ikke har råd til at deltage under et sådant regime. Det betyder, at vores bidrag til den danske innovation, hvad f.eks. angår social innovation, afklaring af etik, sociale, miljømæssige og sundhedskonsekvenser, og vores muligheder for at skabe brobygning, borger- og stakeholderinddragelse, kommunikation til og inddragelse af målgrupper, inddragelse af alternativ ekspertise og mange andre kvaliteter, vi kunne bibringe, ikke integreres i dansk innovation. Det er stærkt problematisk, for Danmark skal jo netop leve af, at vi på baggrund af vores historie, kultur og demokratiske sindelag evner at integrere den slags i selve innovationen. Sagt lidt mere kontant, så opererer Danmark med et innovationsbegreb, der ligner alle de mere teknokratiske kulturere, hvis ikke der bliver rettet op på den afkobling af samfund og innovationsmiljø, som Innovationsfonden de facto praktiserer gennem deres tilskudsmodel.

Disse forhold forstærker en i vores øjne uheldig tendens i den offentligt finansierede innovation (herunder også f.eks. EUDP) om helt overvejende at fokusere på industriel innovation. Civilsamfundets organisationer kan godt understøtte industriel innovation, men ønsker også at understøtte udviklingen i fællesskabet. Der ligger store muligheder i innovation for det fælles og det offentlige i form af bedre service, større sammenhængskraft, større effektivitet, bedre anvendelse af offentlige midler, og i at have blik for, at personen ikke kun er forbruger, men også borger. Den side af innovation understøtter Innovationsfonden ikke i tilstrækkelig grad, og tilskudsmodellen er en yderligere hæmsko herfor.

Nogle vil nok indvende, at universiteterne jo kan tage sig af disse hensyn, hvis det skulle lykkes at få en mere tværvidenskabelig tilgang ind i Innovationsfondens projekter. Men en sådan indvending ignorerer, at der er en grund til, at der både findes civilsamfundsorganisationer og universiteter. Civilsamfundets organisationer er målrettede på deres arbejdsfelt med andre virkemidler end forskning, og de er ude blandt mennesker og organisationslivet på en måde, som universiteterne hverken skal eller kan være, hvilket betyder, at vi både har forsknings-, praksis- og erfaringsbaseret viden, som er præcis den kombination af viden, der er brug for i innovation. Der er brug for både universiteternes og civilsamfundets viden i dansk innovation.

Innovationsfondens praksis er oven i købet på kant med god forvaltningsskik, hvilket følger af dette ræsonnement:

- 1) EU's regler for tilskud til innovation og forskning er meget klare omkring, at det afgørende for den tilskudskategori, man placerer en ansøger i, ikke er ansøgerens organisatoriske status (altså om det er en fond, forening, APS, mv.), men karakteren af de opgaver ansøgeren har i projektet (om disse er "økonomiske", dvs. ydelser der leveres på et marked og/eller som ansøgeren kan kommercialisere). Er de ikke-økonomiske, kan man tildele tilskud, som man gør til universiteterne. Den skelnen har Innovationsfonden ikke implementeret på en måde, som tillader civilsamfundsorganisationer at levere ikke-økonomiske bidrag på lige fod med universiteterne.
- 2) Der findes i EU's regelsæt 2 typer aktivitet, som under alle omstændigheder betragtes som ikke-økonomisk aktivitet: Forskning og forskningsunderstøttende aktivitet. Til den sidste gruppe hører typisk den metode, viden, kommunikation, inddragelse mv., som civilsamfundets organisationer kan bringe ind i projekterne. Det vil sige, at Innovationsfonden kunne forhåndsdefinere og behandle civilsamfundsorganisationerne på lige fod med universiteterne, men vælger ikke at gøre det.
- 3) Nogle civilsamfundsorganisationer har allerede mere end 80% af deres omsætning indenfor de to typer aktivitet. I den slags tilfælde tillader EU, at organisationen over en kam behandles som et universitet. Det vælger Innovationsfonden ikke at gøre.

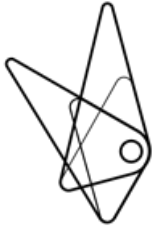
For alle 3 punkter ovenfor gælder, at Innovationsfonden i forhold til gældende regler – og her er EU's regler for tilskud helt centrale – har mulighed for at behandle civilsamfundets organisationer på samme måde som universiteterne. Ved så ikke gøre det, ignorerer fonden kravet om ligebehandling, som er et basalt krav i dansk forvaltning.

Som sagt håber vi, at dette kan få politisk opmærksomhed, også selvom det ikke direkte relaterer til ordlyden i den ny lov om Innovationsfonden.

Der blev i 2018 fra Teknologirådets side taget initiativ til en dialog med Innovationsfonden om at finde en løsning på de nævnte problemer, men uden at dette resulterede i en anvendelig løsning. Vi vil naturligvis håbe, at Innovationsfonden vil tage problemet op, i håb om at det kan blive løst tilfredsstillende. Vi sender derfor denne henvendelse CC til Innovationsfondens direktør.

Med venlig hilsen

Poul Erik Lauridsen, direktør i Gate21
Claus Ekman, direktør i Rådet for Grøn Omstilling
Christian Ibsen, direktør i CONCITO
Lars Midtiby, direktør i Danmarks Naturfredningsforening
Anna Damholt, Sekretariatschef i Rådet for Digital Sikkerhed
Lars Klüver, direktør i Fonden Teknologirådet

Lars Klüver

Direktør / Director

Fonden TEKNOLOGIRÅDET

Danish Board of Technology

+45 40 11 01 82 | Tekno.dk |